רס

מדינת ישראל
הכנסת הראשונה.

פרשי כל מס' 4/ג

מישיבת ועדת הכסף

ביום ב', י"ו בחשון תשי"א - 30.10.50

בוכחים:

היו"ר ד.ב. שבקס
י. אמרתי
ד"ר י. כרר
פ. בפתלי
ב. דפטור
ט. דיין
א.ב. גביחוצקי
א. חושי
י. רוקח
ד"ר מ. גרבות
א. הרצפלד
ד"ר ט. סבה

מוזמנים:

ד. הוחביץ - המנהל הכללי של משרד האוצר
ט. זגגי - החשב הכללי

ט. סביבק - שטעם האוצר
ס. אילון - מזכיר הוצרה

סדר היום:

א) הבטעת ההוצאות על מצב המטבע הזר;

ב) הטרמת מצרכי מזון מאל דעולים החדשים;

ג) הדרישה שהממשלה תהיה אחראית לקורם
הדולרים בקבר לקניית [illegible] זרעים;

ד) דו"ח מאת מבקר המדינה;

ה) תוספת לתקציב המעד.

הדיבה בשתחה בשעה 10.15

א) <u>השפעת ההוצאות על מצב המטבע הזר:</u>

<u>ד. הורוביץ:</u> אני רוצה לסיים כמה דברים שסרתי בישיבת הממשלה. אנו עדים לשיפור ידוע במצב המטבע שלנו, וזה מתבטא גם בעידוד הון וכו'. כל זה, הודות לעליית שער הלירה בחו"ל, והודות לירידה ניכרת בשער הזהב. שיפור זה לא בא בלי פעולה מסויימת. לשם השיפור לא הוצאנו לפועל ההחלטה ידועה שנתקבלה על ידי ועדת הכספים ומעומדת בעינה - ההחלטה בקשר עם ביירות הערך. איננו מוציאים לפועל את ההחלטה הזו כדי לא לסכן את השיפור.

בצמצום בועדה עגינים שגים בסכומים גדולים, כגון עניין המעבדות, עניין החינוך, ועניין חדש שאני מביא היום לישיבה ושאין להיבנע ממנו, הוא עניין הארבה. עמנו הוקמה ועדה ציבורית כדי לבדוק את שאלת הארבה, אולם היא אינה מספיקה כדי להשמיד ארבה בלי אמצעים יעילים. הארבה נמצא בסודן, ויש כל הסימנים שהוא יגיע גם אלינו. אם לא נאחז באמצעים מתאימים מעוד מועד, יכול הארבה להרוס את כל החקלאות שלנו. הלואי והוא לא יבוא, אבל עלינו להכין בינתיים כמה אמצעי מלחמה בו, כגון רעל וכו'. כעיף זה יתבטא בסכום ניכר.

אם הסעיפים שהזכרתי יגרמו לשינויים ניכרים בהרכב הטבלא של מחלקת ההוצאה, יכול הדבר לסכן את כל השיפור במצב המטבע הזר שלנו. אנו עשינו ממש בלתי אנושי בקשר למטבע. גם המצב רוח הכללי בקשר עם מצבר הממשלה אינו נוח כעת כדי לסכן את מצב המטבע.

אם תהייה הרצאה גדולה מאוד, שתחייב הוצאת ביירות, יתבטא הסינוי בהרכב הדו"ח של מחלקת ההוצאה. ועדת הכספים צריכה להתחשב בשאלה זו, וצריכה לדאוג לכך ככל מה שנוציא בסעיפים אלה יתכסה מייד על ידי ההכנסות. אנו עושים הכל כדי להחזיק שווי משקל.

בגלל רצונה של הועדה להתקרב למבנה הכנסות אידיאלי, נוצרת סתירה בין הפוליטיקה של האוצר והועדה. אני בטוח שכל חברי הועדה יאשרו את תקו הזה של קיצוץ בהוצאות, אבל למעשה הם נוהגים להעמיד את האוצר במצב קשה.

אנני מגיע הצעות. הקדשתי את ההקדמה הזאת לדיון שיהיה היום בקשר עם כל שלושת הסעיפים שהזכרתי. אני מבקש שיתחשבו במגמה להשיג שיווי משקל בעניין המטבע, ולהביא את הדבר בחשבון בנוסף רציני בקשר עם שאלת ההכנסות וההוצאות.

<u>ד"ר י. בדר:</u> במשך השנתיים האחרונות הוכחתי לועדה שאני תומך בכל האמצעים שהאוצר נוקט בהם על מנת לחסוך. בעמיב רבות יצאתי מסגרת הנוהג של אופוזיציה רגילה בגלל התנהגות באוצר. הדברים ששמענו כעת מפי הורוביץ דורשים הגשמת לב מסדרגה גבוהה ביותר. אבל, אני חושב שכדי שהועדה תוכל באמת להתגבר על רגש האחריות בנוגע לחינוך, טעד, מחנות העולים וכו', עליכו גם לדעת בוודות, כדי שנוכל להיות עקביים במצפוננו, שאותה הגישה קיימת גם בסיוגים אחרים. דרוש לנו בטחון שגם שתקציבים מסויימים מטוריבים לא רק מנקודת מבט מקצועית טלא גם מנקודת מבט פוליטית, יש למשלה יד חזקה כדי למצוא את ההוצאות באמצעים ידועים של ההוצאות. הייתי צריך להתחיל בבאים ביקורת, אולם איננו רוצה לעשות זאת כעת. אנו מחליטים על מצומים בתקציבי טעד וחינוך בלב קשה, אולם עלינו לדעת שבכל מקום יהיה צמצום.

נכון הדבר שאנו מדברים כעת על הרחבת התקציב, אולם ההרחבה בתה בגלל העובדה שהתקציב היה קטן מדי מראש. כדור הדבר שישנה בעייה של תקציב בטחון. אחרי כל האמצעים שחברים עשו כדי להבין את הדבר, אין לי, ואני מניח שגם לאוצר אין, כל בטחון שאי אפשר לחסוך בתקציב זה. ישנה בעייה שנקראת הסוכנות היהודית. אני מבקש אתכם לקבל את דברי, כי אין בהם כל עקיצה פוליטית. אנו יודעים

ישיבת ועדת הכספים
29.10.50

רט

על חמשת אלפים עובדים ועל שיטה של כפילות. בגלל הסיבות החשובות שטר הורוביץ דיבר עליהן, איננו משוכנע שמותר לנו לתת דוקא עכשיו על מגמת הועדה להוסיף לתקציבי הסעד והחינוך.

א.ס. גליחובסקי: אני מתפלא על כך שהביאו לפנינו את שני העניינים שדיבר עליהם מר הורוביץ. עניין מירות הערך איננו שייך להטפת מוסר לחברים, כי הוא איננו שייך לתקציב ההוצאה. אני ביקשתי שהממשלה לא תעשה את הצעד הזה, כיוון שאנו חיים עכשיו בתשבר פסיכולוגי גדול. אשר לסעיף השני, האם קרה שהאוצר הציע לנו הכנסות ואנו לא קיבלנו? הצעתי מטים עונים, ולא קיבלו אותם בגובה שאני הצעתי.

יש לאוצר תקציב נוסף. אם יש תקציב כזה, צריך האוצר להביא אותו הנה בשלמותו, ולא טיפין טיפין, בגופן שמי שיחמוף יזכה. אני מבקש להכין הצעה על כל הדברים הדחופים שצריך להוסיף לתקציבם.

ב. רפטור: אני חושב שלחברי הועדה צריך להיות שכל ואינטליגנציה עד כדי כך שיביאו בחשבון את המצב הכלכלי ואת מצב המשבע הזר שלנו בעת שידונו על עניינים שונים. אני, כחבר הועדה, אחפש בזמן הדיונים דרך כדי להגדיל את ההכנסה ממס מותרות ויחד עם זאת אציע להגדיל הוצאות לסעד ולחינוך. אני מציע לעבור לדיון בגוף העניינים.

י. אפרתי: איננו בתובים במצב כזה שאנו יכולים לחלק תוספות לכל המשרדים. יש דברים הכרחיים, כמו עניין הארבה ועניין המעברות. לעומת זאת יש דברים שאם כי הם חשובים מאוד, אל אנשר להוסיף להם כעת, כיוון שהם איננם הכרחיים כשאנו הילים.

היו"ר ד.ב. בנקס: כיוון שנגעו בעניין השיפור מצב המשבע, הייתי רוצה לדעת, מאין נובע השיפור לפי הערכת האוצר, מה הסיכוי לעתיד, ומה ההגדרות של האוצר כדי לשמור על הקו הזה בעתיד?

ו. הורוביץ: הסיבות לשיפור הן שתיים - פעולה אחת מכוונת בכיוון זה, ומגישת כמה מסיבות מקריות. הפעולה המכוונת בעשתה על ידי האוצר, כדי להקלות את קורס הלירה, במובאות לא גדולות בלתר, אשר נשאר פרי. הסיבה השנייה, היא שהירידה בערך הלירה לא היתה מוגזמת כמידה שהיתה, אם בשרה את המחירים אלנו לשהירה בחו"ל. כדה הקבייה של הלירה לא היה צריך לבדת כל כך. גם הירידה של הזהב היתה הגלל בהלה עלא היה לה טעם מוצדק, ושעבורה. נוסף לכך, נתן, שלה לסחיר הזהב, הזהב שהובדה לארץ מארצות הסמוכות.

הקרטי שלנו להחזיק את הקורס בסמריה מתקבלים על הדעת - וגם הקורס הנוכחי של הלירה לגבי כדה הקבייה בארץ איננו מוצדק לדעתי - נגרם על ידי הבדחה גדולה של כמויות גדולות של משבע מהארץ. החלק הארי של ההבדחה הזו נעשית דרך גבולות הארץ כיבשה. הסירה ידועה קדה שצדות של אניה או של אוירון מבריח, אבל הדוב הגדול של הלירות הישראליות, המציפות את חו"ל מובדחות דרך ביהדות. כבואה לסתכל מסחר די ער במצוכים שדנים על ידי הערבים בין הארץ והארצות הסמוכות. כמדבר, יש בזה צד חיובי, אבל מבר שני לחתך הדבר על הקורס. השאלה היא, כאילה מחיר בקשה מסחר. אנו יודעים על מסחר בכמויות גדולות ששמש של בקר.

רט

ישיבת ועדת הכספים
29.10.60

מאות אלפי בנקנוטים שלנו מופיעים בג'נבה, בצוריך, ולוחצים על הקורס שלנו. המדינה היא חסרת אונים כמעט בעניין זה, כי הגבול יותר מדי גדול, וגם מדינות יותר מבוססות מאתנו אינן יכולות להעמיד די שומרים לאורך כבול כה גדול. יותר נוח לנו לקנות בלירות מצריות מאשר בלירות ישראליות, כדי שקורס הלירה לא ירד.

הגורם העיקרי לשיפור היה בפעולת האוצר. נוסף לכך, עזרה הירידה בכמות הבלתי מוצדקת. כל כמה שהתפרש יותר קטן בין המחיר בשוק השחור ובין המחיר הרשמי, אנשים מתגברים על היצר הרע לקנות בשוק השחור, והמצב מעודד את המטקיעים מחו"ל. לטכום זה המופיע בחו"ל אין ערך מעשי גדול, אבל יש לו ערך פסיכולוגי גדול מאוד, והוא משפיע על הקורס הרשמי שלנו.

גורם נוסף לשיפור המצב הוא השיפור באספקה, ולכך יש כמה וכמה גורמים. יש תקופה שנקבל אורכים מאמריקה, שהנה הינם. אנו מתכוננים לקבל עוד כמות גדולה של חמאה. לפי התקנות יכול המוסד שמסביר אנו מקבלים את החמאה למסור מצוכים הינם למסרות פילנטרופיות, בתנאי שיש לו ערוך, ובתנאי שהשלוח איבר הא במקום אמספורט שהיו טיכוריים לקבל בעדר כסף. יש להם כעת עודפים חמאה, גבינה ושעועית. בצורה רשמית מקבלת "הדסה" את המצוכים. אנו עומדים לקבל כמויות גדולות, והטרנספורט עולה לנו סכום די גדול, המגבטא כמעט כולו במטבע זר. אנו משלמים מליון דולר טרנספורט, ומקבלים מצרכים בערך חמשה או ששה מליון דולר. החמאה הזו עולה לנו פחות מרבע ממחיר מרגרינה. מלבד זאת היה קרדיט צרפתי שנסתדר לפני ארבעה חדשים והוא מתחיל לתת תוצאות כעת. השגנו עוד קרדיט אחד. החסרון בקרדיטים האלה הוא זה שאנו צריכים לשלם אותם. במצב זה של אספקה שהיה במשך התקופה האחרונה, היינו מוכרחים להתחיל להשיג קרדיטים, ובזמן כיעתי הראשונה לאנגליה התחלתי לטפל בכך. ברור שהחמצה במצב האספקה מעודדת את מצב הדרום, ויש לה השפעה גם על המטבע הזר.

ברור שבדו"ח של מחלקת ההוצאה לא העלה כמות המטבע הזר שלנו אלא תור, כי במשך התקופה הקרובה אין לנו טיכויים להעלאה בשמה זה. לכן אנו בויכים לחזור לכך שמחזור המטפים ירד ושכמות מטרי המקוקעין תרד. בצד אחד יכול האוצר להשפיע על מצב המטבע, ומצד שני משפיעה רמת הכספים. הגדלת המכמטות והקשבת ההוצאות תגדיל ההרגה ברמת הכספים.

מר ר.מ. פנס: בהכירי בעלות האחריות בכך שרמת הכספים ורוב הכנסת אחראים לשבר המטבע, אני מרגיש גרום בדבר לגרם הקבוץ הראשי של המלכלה שלנו - העלאה בלתי מוסקת של המשכורות. כל זמן שהמדינה, בלומר הממשלה, ובעניין זה, בלומר המסתדרות העובדים, לא מעשיק האוז המפעלים כדי לכבוד את הכמה הזאת, לא בעיטיק מלרות המשכורות ב-6 או 7 לירות לכל עובד, בניסוק שאחרים הקדימו לעשות זאת. המשק הזה, של הוטמת כוח קניה שאין המוחר מצרכים מצד אחד, והנטיון לשמור את הכוח הזה מצד שני, הוא משק מסוכן, ואם לא נתגבר עליו, לא תהיה תקנה לשבר הכללי. אני רוצה שעמדתי זו תהיה מוכרת לרמת הכספים, כי בעניין זה הדרה איזה בוטאת בשום אחריות.

י. רזקה: לדעתי אשמה הממשלה בדבר זה. הממשלה עודדה את הדשויות הסקומיות מוחלות בטעיבה. אם באים 4,500 איש ומאיימים בשביתה בטקרה שלא יעלו להם את המשכורות, איננו יכול לעמוד נגד. בדו"ח שניהלתי במשך הדשיים ומצי אמרו לי שבגלל המרעצות העלה את המשכורות בטידה יותר גדולה ממני. אחרי כך אמרו לי שגם בהיפה המשכורות יותר גבוהות. הממשלה העלתה את המשכורות למהנדסים, באותה מידה שהוסיפה לרופאים. משכורות המורים הוגדלו, ומתנהל כעת מו"מ על העלאות ויצירת דרגות חדשות לכל מנגנון המדינה. שרת העבודה מינתה ועדה המנהלת מו"מ בעניין זה עם איגון עובדי המדינה. ביקשתי בשם העיר הנייה באוץ בנוגע למנגנון, שהרצון

ישיבת ועדת הכספים
29.10.50

להגדיל את המשכורות יבוטל. יש לי הרגשה שאין בעל בית במדינה בעניין זה. בעייה זו נוגעת לכל המנגנונים הציבוריים, והיה צריך לעשות הסדר המקיף את כולם. אין הצדקה לכך שאנו נהיה בודדים במערכה. בזמן המנדט טענתי בעד העובדים ולטובתם, אבל כיום הותרה הרצועה. הייתי מוכחח להוסיף ב-140 אלף לירות, ועדיין אינני בטוח אם תהיה לי מנוחה בעניין זה השנה. הרופאים והאחיות דורשים כל מיני תוספות שהם נותנים להם שמות שונים. אם הממשלה והסתדרות העובדים אינן יכולות להסדיר את העניין הזה, יש צורך בממשלה אחרת.

ד"ר א. גרנות: אני חוזר על הצעתי שהצעתי אותה כבר פעם, לרכז את העניין הזה של המשכורות באיזה שהוא מקום. הצעתי בזמנו שהממשלה תרכז את הדבר בידיה, ושאפשר יהיה לעבוד לפוליטיקה אחידה של משכורות. אחרת יביא הדבר להרס המדינה. כל אחד מגדיל את המשכורות בגלל זה שבמקום אחר הן יותר גדולות. צריך להיות גוון משותף בעניין זה; צריך להיות קו אחיד ומדיניות אחידה במשכורות במדינה, כולל הממשלה, הסוכנות היהודית, "הדסה", האוניברסיטה, וכו' - שבהם עובדים עשרות אלפי אנשים.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני תומך בהצעתו של ד"ר גרנות. דרשתי עוד לפני שנה שלפחות המשכורות במועצות המקומיות תקבענה על ידי שר הפנים. יש לקבוע גם את משכורת עובדי המדינה. אם ועדת הכספים נושאת באחריות בקשר למטבע בעניין ההוצאות, הרי הממשלה אחראית למצב הכלכלי שנוצר על ידי הפוליטיקה שלה בקשר למשכורות.

א. הרשי: ישנו נוהג בועדה, לדון על שאלות חשובות דרך אגב. עניין המשכורות הוא חמור ורציני, ומשפיע על מצב המטבע שלנו ועל כמה וכמה דברים אחרים. אבל אי אפשר לברר באקראי את השאלה הזאת ולהציע הצעות ולפתור את השאלה בדרך זאת. אני מציע לדון בשאלה זו באופן מיוחד, במקום המתאים, וייתכן שהמקום המתאים הוא בועדת הכספים. כל זמן שהמצב בשוק הוא כפי שהנו עכשיו, לא תוכלו להביא רגולציה בשכר. אני מתנגד לכל ההעלאות האלו במשכורות, ואמרתי זאת בכנסת לפני רבים אחרים, אם כי הדבר לא היה נוח לי. אבל יש לדון בשאלה זו בישיבה מיוחדת.

ב. רפסודר: אינני מבין מדוע הוא עניין זה לדיון. כל הכבוד לדעותיהם של היושב ראש ושל ד"ר גרנות בעניינים אלה, אולם עניינים אלה קשורים במדיניות הגבוהה של הממשלה. אינני מסכים לדון בשאלה זו, כי היא קשורה בשאלות שכר, אינדקס, תצרוכת, ייצוא, מחירים, שוק שחור, ספסרות, אפשרות קיום לפועל ולאדם בשכבות העממיות וכו'. אינני מסכים לכך שועדת הכספים תדון בעניין זה. אני חושב שארבעת החודשים האחרונים הורידו את ערך הקיום. זוהי שאלה של מדיניות גבוהה, ואני מסכים לדיון בכנסת בשאלה זו. האם ועדת הכספים קובעת שכר?

ד"ר א. גרנות: לא הצעתי כאן לדבר על קביעת השכר, אלא הסברתי שהמצב הקיים, בשאין מדיניות אחידה בקשר למשכורות, הוא תקלה למדינה.

ד. הורוביץ: לאור הויכוח, אנימצטער על הערותי הראשונות, אשר היתה לי ההצדקה להעיר אותן. רציתי למסור לועדה דו"ח על המצב הכלכלי והכספי. רגיל אצלנו שועדת הכספים צריכה לדעת על המצב הכלכלי לא רק כפי שהוא משתקף

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

רט

בעתונות , אלא גם כפי שאי אפשר לדון עליו בעתונות. היתה זו חובתי לטסוב על המצב, בפרט מכיוון שהיו להערותי קשר ישיר עם ההחלטות שהועדה עומדת לקבל. השאלה השנייה שהועלתה כאן על ידי הועדה אינה שייכת לדעתי, אם כי אינני פוסק בעניינים אלה, לועדה הזאת, כי אם נקבל טושג כל כך רחב של סמכויות הועדה, הרי אין שאלה ואין עניין שאינו בסמכותה. מר רוקח אמר שנעשתה העלאה כללית במשכורות של מנגנון המדינה. אין כל יסוד לידיעה זו. אם ועד העובדים מעוניין במו"מ עם הממשלה בשאלות של שכר עבודה, בקשר לסוגים ידועים מקומחים, הרי דבר זה קורה בכל מוסד אחר. המקופחים אצלנו היו אלה שהם בעלי קוואליפיקאציות מקצועיות, אנשים שמשכורתם הרבה יותר נמוכה מהמשכורת שיכלו לקבל בשוק החופשי, וגם בעירות. כדי שאנשים אלה לא יסתובבו לפרק החופשי, מסיבה זו שלא כדאי להם לעבוד אצלנו, הייבו צריכים לקיים מו"מ על הוספת מקצועית עבודם, וכו"מ זה טרם נסתיים. אין כל מו"מ על העלאה כללית.

=-=-=-=-=-=-=-=

ב) <u>ההרמת מצרכי מזון אצל העולים החדשים:</u>

<u>א.מ. בניחובסקי:</u> בשבוע שעבר הוחלט שתהיה ועדת משנה של ועדת הכספים אשר תבקר את עניני ההחרמות אצל העולים. ברור היה לכולנו שאין מקום לדברים שנעשים עד עכשיו. באניה האחרונה שבאה מפולניה, התחיל שוב אותו הגהינום שהבאיש את ריח המדינה, ואין למי לפנות, אין כתובת ואיש אינו יודע מי אחראי. ישנו בעלם סתמי במדינה שעושה את הדברים האלה. אותו הנעלם מכניס מרירות עצומה ומבאיש את ריחנו. אני דורש שהיו"ר ימציא הודעה לציבור בכנסת בעניין זה. הלק גדול מן העולים הביא אתו מזון - מה החטא בזה? מהו החוק האוסר להביא לארץ מזון העולה במשקלו על 25 קילוגרם? מי חקק את החוק הזה? כיוון שדבר זה הוא בסמכות הועדה, אני דורש הגבה ברורה של היו"ר בעניין זה. עליו לפנות למשלה ולהגיד שמצב זה אינו יכול להימשך.

<u>ב. רפטור:</u> בבחרה ועדה הוא תקיים ישיבה ביום רביעי. אנו יכולים להזמין לישיבה זו את כל הגורמים הנוגעים בדבר, ולברר את הדבר באותה ישיבה.

<u>א. חושי:</u> נקראתי בלילה על ידי עולים אחדים, לבוא לראות מה בעשה בנמל. היתה אניה מפולניה שהביאה אלף עולים. כל אניה של עולים מלווה על ידי מלווה של הסוכנות היהודית, והוא מייעץ לעולים לקנות ולהביא הנה מצרכי מזון. אולם, ישנן חברות המבחיחות מצרכי מזון המסתבנים לשוק השחור. מבריחים אלה הם מחוץ לגבולות פולניה. העולים מביאים אתם רק שומן שאין לו שוק בארץ. אולם במקומות מסויימים ישנן חברות המחלקות בין העולים ארגזי בשר. עד עכשיו מותר היה לכל

רט

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

משפחה להביא 25 קילוגרם. ההוראה נתפרשה באופן ליברלי, כאילו כל נפש רשאית להביא 25 קילו מזון. ביקשתי את השוטרים להפסיק את העניין, אצל אשה אחת מצאו 250 קילוגרם נקניק חזיר, ועל הארגז היתה הכתובת של סוחר בתל אביב. אצל אשה שנייה מצאו 200 קילוגרם סוכר שלא היו לצרכיה הפרטיים. פקידי המכס הכריזו שביתה, מתוך צער בעלי חיים, כי היו שם מחזות איומים. המשטרה קיבלה פקודה לבצע את הפעולה, ודובר המשטרה הודיע שהיא תמשך. האוצר, המכס, ששששש והנמל מתנגדים לפעולה זו, אולם היתה הודעה שהיא תמשך. לדעתי יש מקום לבקש את היו"ר לפנות למישהו בממשלה, על מנת שיוחלט מי אחראי בעניין זה. אם כבר צריך להוציא לפועל את הפעולה הזאת, יש לעשות זאת בשער העלייה ולא בנמל.

<u>ד. הורוביץ:</u> הפרקטיקה היתה, ועל כך היו הוראות במכס, להעלים עיין במקרים שאנשים הביאו לארץ מזון יותר מ-25 קילו לנפש. המכסה הזאת נקבעה על ידי מישהו בממשלה, אולם לא הקפידו עליה אלא במקרים יוצאים מן הכלל, כאשר מישהו הביא כמות גדולה מאוד של מצרך אחד. התחשבו בגודל המשפחה ובמספר המצרכים שהעולים הביאו. עד השבועות האחרונים לא היו כל תלונות. אולם באה הוראה מהמטה למלחמה בשוק השחור, שאנשי האוצר לא ידעו עליה, להקפיד על המכסה הקבועה. היתה התנגשות בין המשטרה ומנהל המכס, אשר איים להתפטר. פניתי לראש הממשלה וביקשתיו להפסיק את הפעולה הזאת. הוא נתן הוראות, בנוכחותי, למשטרה, להפסיק את הפעולה. יחזרו כעת לנוהג הקודם. העניין חוסל. ברור שהפעולה שנעשתה בנמל לא היתה צריכה להעשות.

<u>ד"ר א. גרבות:</u> אני מציע שמר הורוביץ ידאג לכך שמישהו יפרסם את ביטול והפסקת הפעולה הזאת.

<u>היו"ר ד.צ. פנקס:</u> איננו זכאים להתערב בדרך כלל באדמיניסטראציה. לא רציתי לדחות את הכירור בעניין זה לשבוע הבא, והרכבתי את ועדת המשנה לא בישיבה הזאת. הזמנתי את ד"ר מנדלסון, וביקשתי את שר התחבורה לשלוח את נציגי השלטונות לנמל. איננו חושב שיש צורך להזמין את המשטרה כרגע, וכן אין צורך להזמין את נציגי משרד האספקה והקיצוב, כש לא היתה למשרד זה יד מכרעת בפעולה זו.

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=-=

ג) <u>הדרישה שהממשלה תהיה אחראית לקורס הדולרים בקשר לקניית זועים:</u>

<u>י. אפרתי:</u> אנו נמצאים בעונת הזריעה, ובמשקים אין זרעים במידה מספקת, וכן גם לא זבלים. הזרעים והזבלים נמצאים בנמל בחיפה, ויש צורך לשחרר אותם, אלא שמתנהל ויכוח בין האוצר לבין האימפורטרים ביחס לאחריות לקורס הדולרים, מיום בא הכהורה עד שחרורה, מה שאינו מאפשר למשקים לקבל את הזרעים והזבלים. הועדה חייבת להביע דעתה בעניין זה.

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

<u>ד. הורוביץ:</u> המדובר הוא בקרדיט של פירמה פיננסית ל-4 עד 6 חדשים, האנשים המקבלים את הסחורה צריכים לשלם עבודה בתום תקופה זו. אנו נותנים ערבות של קונברטאביליטי, ובסכום לאנשים דולרים לפי הקורס שיהיה ביום התשלום. זוהי שאלה פרינציפיונית הנוגעת לא רק לעניני זבלים. בעניין זה אנו קשרים בהחלטת הועדה. יש לי כל הסימפטיה לזריעה ולזיבול, אבל אינני יכול לפרוץ את המסגרת, כי אפשר להעמיד אותי לדין על כך. קבלתי הוראות בעניין זה משר האוצר, זוהי שאלה שאינני יכול לפתרה באופן אדמיניסטראטיבי.

<u>היו"ר ד.צ. פנקס:</u> לגבי שאלת הקורס, קיבלנו, בקשר למלווה האמריקאי, החלטה ששמשמש שהסובבות אחראית בעד הקורס בחלק שהיא קיבלה, ואנשים פרטיים אינם אחראיים אלא בעד הקורס ביום הגיע הסחורה לא"י. לגבי הלוואות יותר קטנות, כמו ההלוואה הצרפתית, את האחריות עבור הדולר מקבלים הגופים השונים, מקבלי ההלואה. הוגש לי חומר בקשר לזרעים ממקודות אחרים. שמעתי שהעבירו בכוח את הזרעים לשני סקטורים מסויימים.

אני רוצה לייעץ למר אפרתי באיזה צעדים עליו לנקוט. הסוחרים, אם אינם יכולים לשאת באחריות כיון שהמשלם האחרון הוא הצרכן והמדינה קובעת את המחירים בעד כל דבר, צריכים להסתדר כך, שאם יהיה הפסד הוא יחולק בהתאם לטובת ההנאה שכל אחד קיבל. אפשר לסדר את הדבר בקלות. בעניין זה התנהג האוצר בסדר.

<u>ד. הורוביץ:</u> המשקים יכולים לסדר את הדבר דרך בנק חקלאי או מוסד אחר. אם החקלאים אינם רוצים להסדיר את הדבר, הם לא יוכלו לקבל את הזרעים.

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=

ד) <u>דו"ח מאת מבקר המדינה:</u>

<u>היו"ר ד.צ. פנקס:</u> מבקר המדינה כתב לנו שמסיבות שונות - וקל לנחש את הסיבות - לא הכין את הדו"ח השנתי שלו בהתאם לחוק, כיוון שהמשרדים השונים לא הגישו לו דוחו"ת. הרשיתי לעצמי להעיר לו שהוא איננו צריך לחכות לדו"ח של כל המשרדים, אלא הוא צריך להיות למופת לכל האחרים, ועליו להגיש את הדו"ח שלו בתאריך המדוייק, ולאמר לנו איזה הם המשרדים שלא הגישו דו"ח. אחרי המעשה, מציע לנו מבקר המדינה לשנות את החוק ולדחות את תאריך הגשת הדו"ח. אני מציע לבקש את מבקר המדינה להשתתף בישיבתנו ביום שני הבא, ונשמע מה נימוקיו לאיחור. עלינו להתייחס לעניין זה ברצינות, כיוון שאנו המכשיר המקשר בין מבקר המדינה והכנסת.

<u>סיכום:</u> הוחלט להזמין את מבקר המדינה לישיבה שתתקיים ביום ב' הבא.

=-=-=-=-=-=-=-=-=-=

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

ה) תוספת לתקציב הסעד:

היו"ר ד.צ. פנקס: בעניין תקציב הסעד, יש לפנינו הצעה בכתב. זוהי הצעת הועדה, אם כי איננו משוכנע שהאוצר מזדהה אתה. (קורא את הצעת ועדת המשנה לענייני תקציב וסעד).

מ. זגגי: ברור שהתקציב שהוגש על ידי ועדת המשנה קטן במקצת מהתקציב המקורי שהוגש על ידי המשרד, ששכלל כמליון וחמשים אלף ל"י, כולל ההפרש של שלושים אלף ל"י לחודש. תקציב זה נערך בחפזון. גם הסכום שהוגש על ידי ועדת המשנה כולל את ההפרש של שלושים אלף ל"י לחודש. בררנו עם אגף השיכון, באיזו מידה תהיה אפשרות מעשית לבנות את הצריפים הפונקציונליים בתוך המחנות, הקשורים עם משפחות נוספות לחמשים ושש המעברות הקודמות. כפי הנראה, לא תוכל התכנית להתגשם בצורה זו. הקמת הצריפים הולכת ונשלמת. התקציב הוכן לא בהתאם לאפשרות המעשית להגשימו. לפני חדשיים או שלושה חדשים הגיש משרד הסעד תקציב של שלושים אלף ל"י לחודש, להוצאת שבעים אלף נפש מהמחנות. כעת בא המשרד עם הצעה נוספת. אם קודם החליטו ששלושים אלף לירות לחודש מספיקות להוצאת שבעים וחמישה אלף נפש, מדוע צריך להגדיל את הפרופורציה של כך? גם אם נציע עשרים אלף ל"י לחודש להוצאת חמשים אלף איש, מסופק אני אם התכנית תוגשם בשלמותה. המשרד היה צריך לעשות מאמץ יותר גדול, והיה צריך לחפש קימוצים בתקציבו, כדי להגדיל את השתתפותו לנוכח הוצאת ארבע עשר אלף המשפחות לקראת החורף. לכן אנו מציעים לקבל את הסכום של חצי מליון ל"י במקום שבע מאות וחמשים אלף ל"י, כולל שלושים אלף ל"י לחודש למשך שמונה חודשים. החישוב הוא: מאתיים ארבעים אלף ל"י לשמונה חדשים (שלושים אלף לחודש), ועשרים אלף ל"י נוספים לחודש למשך ארבעה חדשים, דצמבר - מארץ. להעברת ארבעת אלפים ילד למשפחות לתקופה של שלושה חדשים, אנו מציעים לתת שבעים ושניים אלף ל"י; תוספת מדריכים - עשרים אלף ל"י; העודף, עד חמשים אלף ל"י הלבשה לילדים או מבוגרים, לפי הצורך. הסיכום שלנו הוא - חמש מאות אלף ל"י. נוסף לכך אנו מציעים שמשרד הסעד יגייס מתקציבו קימוצים נוספים. לדעתי הוא יכול לקמץ מאה אלף ל"י. שר האוצר, שבררנו אתו את העניין הזה, לפני יציאתו, אם כי לא ידענו על התכנית הזאת, אלא רק על הוצאת ילדים, השאיר לנו הוראה להסכים לתוספת של עד ארבע מאות אלף ל"י, כולל הסכום של מאתיים ארבעים אלף ל"י.

ש. דיין: אני מצטער על כך שעלי לנקוט, שלא כדרכי, עמדה בניגוד לעמדת האוצר בעניין זה. חברי האוצר צריכים לשים לב למצב התקציב הזה, שאינו מקביל לכל תקציב אחר. איננו יודע את פרטי תקציב משרד הסעד, ואשמח מאוד אם אפשר יהיה למצוא שם קימוצים. מר זגגי שואל, מדוע ההעלאה בפרופורציה. הוא שוכח שבזמן שהוגש התקציב הקודם, היה קייץ ולא חורף, ולא היה הכרח להוציא ילדים. נניח שלא לקחו בחשבון את המצב שהחורף מחורף. יש להציל את הילדים, לפני בוא החורף. יש לי ידיעות ממקומות אחרים, לא רק מאנשי משרד הסעד, אלא מאנשים היושבים במעברות בקשר לענינים אחרים, שהמצב במעברות הוא בלתי אנושי. זרקו את האנשים למעברות, ואין איש דואג להם. יש צורך להעביר שמונת אלפים ילד. איך אפשר לא להאמין למספר זה? המספר תלוי בשמונת אלפים משפחות בארץ שתרצנה לקבל ילדים, ובאמתו מספר של אמהות שתסכמנה למסור את ילדיהן. המשקים מארגנים את עצמם, כתוצאה מפעולה שעשה מר יוסטל וחברים שובים במרכז החקלאי, לקבל ארבעת אלפים ילד. אני מניח שהעיר והמושבה תוכלנה לקבל מספר מקביל.

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

אם לא יצליחו להעביר את המספר המלא של הילדים, יישאר סכום. אני מסכים לכך שנשרין את הסכום רק למטרה זו. ישנם אנשים בריאים במעברות המוסגים לצאת לעבודה, אלא שאין להם בגד ללבוש ונעל לנעול. בזה שאין נותנים להם את הבגד ואת הנעל, מטילים אותם לסעמסה על הסעד. אנו מוכנים תמיד להכנע ללחץ ולהגדיל משכורות לאנשים מסויימים, המקבלים סכומים גדולים. איננו יכול לקבל על עצמי אחריות על תמותת ילד אחד. אני מציע לקבל את התקציב כפי שהוגש על ידי ועדת המשנה. הרוב הגדול מועדת המשנה קיבל אותו. נחפש את הקיצוצים במקומות אחרים, כי המחלות תעלנה לנו אחר כך בהרבה יותר.

ד. הורוביץ: אינני יודע כמה אפשר להוציא, כי כאן יש בעיות פיזיות. אני קשור בשני דברים: אני קשור ברקע שציינתי אותו בקשר למטבע, וזהו רקע חמור מאוד, וכסו כן אני קשור בהוראות משר האוצר ובהחלטת הממשלה להקציב ממש מאות אלף ל"י. הוחלט בממשלה על הסכום הזה פה אחד - אני מודע זאת לועדה. ישנה הסתייגות אחת בהחלטה, והיא שאפשר יהיה להציע רביזיה בעוד כמה שבועות. בעוד ארבעה שבועות נוכל לראות מה קצב ההוצאה הממשית. הייתי רוצה שבדיון זה יהיה נוכח שר האוצר. היות ומבחינה מעשית אין הקווה שיוציאו את כל הסכום במשך ארבעה שבועות, אני מציע לקבל את ההצעה על חמש מאות אלף ל"י, בתנאי שהועדה שומרת לעצמה זכות לדון בעניין זה שוב בעוד חודש.

י. רוקח: אני מתנגד לפרוצדורה הזאת. מסרו לועדת הכספים לבחון את הדבר, והועדה מסרה את הענייין לועדת משנה. ועדת המשנה דנה בענייין והגיעה למסקנות ברורות. והנה מקבל מישהו אחר החלטה בלי לשוע אפילו את הצעת ועדת המשנה. צעד זה הוא בניגוד למקובל בחיים הפרלמנטאריים. לא היו צריכים להטריד אותנו בענייין זה, כדי לקבל ההלטה בלעדנו. מר זגבי מציע תוספת קטנה מאוד. לדעתי, אם משרד כלשהו מציע בתכיפות סכום של למעלה מסליון ל"י, ואומרים לו שמש מאות אלף ל"י מספיקים, הרי משרד כזה אינו יודע מה הוא מגיש, וצריך לפטרו. אי אפשר לשחק אתנו בצורה זו. ועדת המשנה בעצמה הקטינה את הסכום שהוצע על ידי משרד הסעד בשלוש מאות שלשים אלף ל"י - סכום לא קטן. אמרנו שנסתפק בארבעת אלפים ילדים. אנו מתקרבים להורף, ואת הפעולה הזאת אי אפשר לעשות בעונת החורף הקשה. הסכום של מאה ועשרה אלף ל"י להלבשה שאנו הצענו לקבל אותו, הוא גם כן תוצאה של פשרה, ואין להקטינו לשמונים ושמונה אלף ל"י. הילדים במעברות הולכים יחפים. מחלתם תעלה לשלינה יותר מהנעלתם. אני מציע לקבל את הסכום של שבע מאות וחמשים אלף ל"י. אם לא יספיקו להוציאו, לא יוציאוהו. האם אין לאוצר השפעה מספיקה על משרד הסעד, כדי למנוע בזבוז הכסף למטרה פחותת ערך? בניגוד להצעתו של מר הורוביץ, אני מציע לאשר את הסכום של שבע מאות וחמשים אלף ל"י, ולבדוק אחר כך אם אפשר לקצץ ממנו.

ד"ר י. בדר: יש לנו נוהג לקרא מסים ידועים בשם המטרה. אני מסכים לקשור את המס החדש הנקרא מס נסיעות עם הפעולה הזאת. אנו התנגדנו למס הנסיעות, אך אם יאמרו לנו שהוא דרוש לסעד במחנות, יהיה לנו יחס אחר אליו. עלינו להיות עקביים. הסכמנו לעלייה למחנות ואנו צריכים לתת סכומים לסעד. המצב במעברות חמור מאוד. אשר לפחד שמא יוציא המשרד את הכסף ללא צורך, אני שותף לו, אך אני חושש לא רק בנוגע למשרד הסעד, אלא בנוגע לכל יתר משרדי הממשלה.

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

ב. רפטור: אני מוכרח להגיד שהודעתו של מר הורוביץ בשם הממשלה משונה בעיני מאוד. איננני יכול לקבל אפשרות כזאת, שאנו נשב בישיבה ונדון במצב המעברות, ושהאוצר לא יתחשב בועדה. הממשלה יכולה להחליט לא לתת לועדה סמכות לטפל בעניין. לפעמים הועדה מקבלת סמכות יוצאת מן הכלל, וכוצים לשתף אותה. אבל אחרי שמשתפש אותה, אין לקבל החלטה בלי להתחשב בה. איננני יודע אם בממשלה היה ויכוח רציני בעניין המעברות. ישבו בועדה נציגי האוצר ונציגי משרד הסעד, והם יכלו להגיד לנו לא לדון בעניין. איננני מסכים להיות מכשיר בידי האוצר, כשהדבר נוח לו.

אילו חשבתי שיש בהצעה זו של ועדת המשנה בזבוז, לא הייתי נרתע מלקבל את הצעת הממשלה. אבל ועדת המשנה קיצצה את הסכום המקורי. אנו מקציבים רק ארבע מאות אלף ל"י. אם נציגות מועצת הפועלות באה לועד הפועל של ההסתדרות ודרשה מצי מליון ל"י כעזרה למעברות, לשם הלבשת ארבעים וחמשה אלף נפש, הרי הסכום הזה שהציעה ועדת המשנה כדי להגיש עזרה למאה עשרים וחמשה אלף נפש וכדי להעביר ילדים לעונת החורף, אינו מוגזם. לפעמים קימוץ במקום אחד עלול לעלות ביוקר רב. היתה תכנית להעביר שמונת אלפים ילד; אני שומע שארבעת אלפים ילד נתקבלו למשקים. אני יודע שגם בערים יש אירגונים הרוצים להטיל החזקת ילדים גם על בודדים, ואני מכיר את הקשיים. שש מר דיין אומר, שיש לעשות מייד מה שיכול להיעשות מייד. איננו צריכים להרפות את ידי האירגונים. היה טוב אילו היתה הכנסת דנה בעניין המעברות, ומטילה נטל מסודר ושוה על כולם. אני מציע לא לקבל את הצעת האוצר. אני סומך על מר זגגי שהוא לא יתן להוציא את הכסף למטרות שאינן דחופות. הוא יודע לא לתת כשאין צורך לתת. אני מציע לעמוד על הצעת ועדת המשנה, המהווה פשרה הוגנת.

פ. בנטלי: כל הויכוח הוא ויכוח על מאתיים אלף ל"י. הושמעה דעה של חשש שמא יוציאו יותר מדי אם התקציב יהיה יותר מדי גדול. אולם, בסעיף זה אני חושש שאין מוציאים די. רציתי מאוד שיוציאו את כל הסכום הנדרש בו. למרות נכונותי להצביע תמיד בעד הוספות של מסים, ובעד כיסוי הוצאות, איננני חושב שיש בסעיף זה מקום לקימוצים. אני מבין שאין בטחון שיוכלו להוציא בזמן את כל הסכום. אם אי אפשר להוציא את הסכום כולו, איננו צריכים לכתוב אותו בתקציב. אני מוכן לקבל את הצעת האוצר, בהנחה שנדאג לזה שבמקרה שההוצאות תעבורנה את הסכום של חצי מליון ל"י, נדאג לתוספת. אם האוצר יגיד שאינו מתנגד לזה, וכשאנו נציע תוספת לא יתנגד לה, אני מוכן לקבל את ההצעה שהוצעה על ידי מר הורוביץ. עלינו לדעת שהאוצר אינו מתכוון לקמץ בהוצאות אלו סכומים אשר אפשר להוציא אותם באופן מעשי, עד המסגרת של שבע מאות וחמשים אלף ל"י.

א. הרצפלד: ביקרתי בשבוע האחרון במעברות; התנאים שם איומים. אבל, מצד שני, ראיתי שהציבור התעורר לעניין המעברות באופן כללי. יש בישוב יחס עד מאוד למעברות.

אני בעד זה שנקבע לעצמנו את ששששש המסגרת הכללית ונקבל את הצעת האוצר. איננני רוצה להחליש את הפעולה ההולכת ונעשית במסדים הרבה יותר גדולים מההפרש בין הצעת האוצר להצעת ועדת המשנה. אם נמסר העניין לבירור בועדת המשנה, אין זאת אומרת שועדת המשנה היא המחליטה. יש זכות לחברים שאינם בועדת המשנה להגיד את דבריהם.

ישיבת ועדת הכספים
30.10.50

אינני רוצה, על ידי כך שנקציב סכום גדול, לחתוך את האפשרות של העזרה המתנדבת הזאת של המדינה והתנועה הציונית. מועצת הפועלות תשיג, אם לא חצי מליון ל"י בכל אופן סכומים ניכרים. אני יודע כמה אנשים מוכנים לשלם למטרה זו. לכן אני מציע לחברים, במצפון נקי בהחלט, לקבל את הצעת האוצר, בתוספת התיקון שהוצע על ידי מר נפתלי. הלוואי ונוציא את הסכום הזה.

א.מ. גניחובסקי: אני מביע את התנגדותי להצעת ד"ר בדר לשריין מס למטרה מיוחדת.

שמעתי את נאומו של מר דיין; אולם כאן יש עניין של חשיפת נשמות. אני רוצה לבקש את האוצר והממשלה שידאגו לכך שנערים דתיים בגיל בית הספר לא יועברו למשקים. אינני מדבר על תנוקות, אלא על ילדים בגיל בית הספר. יש קונה להפוך את הילדים האלה לבלתי דתיים על חשבון תקציב הממשלה. אינני מתנגד לתקציב ועדת המשנה, אבל אני רוצה שיהיה תנאי מפורש שלא תהיה כפייה דתית ולא יהיה לחץ, ושהורים דתיים לא ייאלצו לשלוח את ילדיהם למשקים בלתי דתיים. אין בתי ספר במעברות, ועל כך צריך להושב את הממשלה על ספסל הנאשמים, כיוון שלא קיימה את חוק חינוך חובה. מתקיימת כעת ישיבת ממשלה; אני מציע שמר הורוביץ ייכנס לישיבה ויביא לנו תשובה מאת הממשלה בעניין זה.

היו"ר ד.צ. פנקס: אינני יכול לבקר במעברות, כי אין לי תחבורה. בתקציב המקורי כתוב שהמספרים כוללים את כל הילדים במעברות - "מתוך הנחה שתהייה דרושה עזרה מכסימאלית". ייתכן מאוד שבתקציב המקורי הובאה בחשבון עזרה שאינה כל כך דחופה. ייתכן שזה מסביר את הקיצוץ שנעשה על ידי ועדת המשנה. האם הסכומים שמוציאים ששמתבטאים בהוצאה שוטפת או בהשקעות יסודיות? אם המדובר בהוצאה שוטפת, אני מקבל את הצעתו של מר הורוביץ שאם נראה צורך בכך נאשר תוספת בעוד חודש. אם יש השקעה יסודית, עלי לדעת מה ההשקעה הזאת.

י. אפרתי: מדובר רק על הוצאה שוטפת.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני רואה שההבדל בין שתי ההצעות הוא בזה שמניחים שלא יהיו שמונת אלפים ילדים להעברה. במצב הקיים בקשר לחמרי גלם, הלוואי ותהיה לנו אפשרות להוציא שמונים ושמונה אלף ל"י להלבשה. אני אהיה מוכן לתת סכומים יותר גדולים, אם יגידו לי שישנה סחורה. אינני רואה הבדל יסודי בגישה שבין האוצר ובעדת המשנה. רוצה אני לראות במשך החודש איך יגישו את העזרה. כמו כן אני מעלה על הדעת גם את הגדלת התנדבות העם.

אני מקבל על עצמי אחריות, שבסכומים אלה נמצא מקום לילדים דתיים בבתים דתיים. אינני רואה כל סיבה לקשיים בנוגע להעברת ילדים, בגלל זה שהוריהם חוששים לשלוח אותם לסקומות בלתי דתיים.

ש. זבולי: בכון הדבר שהפורצדורה במקרה זה לא היתה נכונה, כי הצעת משרד הסעד הוגשה ישר לוועדה, ולא, כפי שהיה צריך להיות, לאוצר. יו"ר הוועדה העיר על כך בזמנו. בגלל רשלנות הענין לא רצינו לעכב את דיוני הוועדה, כי המורך מתקרב. לא משרד הסעד, אלא מר יוסבסל, ב"כ ~~ש~~ הסוכנות, הכין את הצעה. ההצעה הוגשה אח"כ במשרד הסעד, והוגשה לוועדה. אין זו פרוצדורה נכונה לגבי סכום כל כמעלה ממיליון ל"י.

מתוך 14 אלף המשפחות במשרד הסעד נאלץ להעבירן, כרגע ל-63 אלף משפחות, יש 10 אלפים משפחות שאינן עובדות במקומן, אלא שהסוכנות מבריחה אותם מסוים אין היא מחזיקה את המקום, אלא המשלה. אחרי שהמשלה הקצינה לסוכנות סכומים גדולים, איבני יודע אם היא מוכנה לקבל את כל העניין הזה בבת אחת.

משרד הסעד לא הספיק לגדר לעצמו, איך נכון להגשים את הכנית הסעד לעולים, כלי היא הכלה בסכומים בה גדולים. יודע לי שבמגדל גר ובמאור שבע מרשים מקומות כלתי מאוכלסים, מתוך הנחה שאפשר יהיה לשכן שם עולים בחורף. הסכנית לחעברת הילדים איננה טובה לדעתי. צריך לתת לאמהות לטפל בילדיהן, אלא ~~ש~~ליש לתת להן קורת גג. הגיע השכון מוכן להוסיף עוד בוקר אר שניים בכל מעברה, כדי לתת קורת גג לילדים, לא ע"י מתיחת מרסרות, אלא ע"י נתבר לאמהות לטפל בילדיהן בבתים שגדולים ולא בשלים. הא אבר רוצים ~~ה~~מטף יוצא בארון יעקל - כי המשרד יוכל להוציא כל סכום שניתן לו - יש להחליט על 500,000 ל"י. משרד הסעד צריך לעשות הסכום זה לפי מיטב יכלתו, כדי לספק את הדרישות.

ר. הרצוביץ: התקציב הזה לא הוכן כראוי. בעופן רגיל, מוגשים מקציבים ראשית כל אליבו, וכל הערותיו ~~ה~~ מתבטאות בהם. הסכום הגדול הזה שזרקו על השולחן מעפיע על הוועדה, ולכן הסכום הגדול שהיא מציעה. יודע שבכל מקום יש מגמה טבעית ונכונה להציג את ~~ה~~הצעה ~~ש~~ ~~ה~~ בעופן מושלם. לא יוציאו את הסכום כולו בעשך שנה אחת, כי התקציב נוקר להיות מחולק לפי ההודשים. אבר מציעים להחליט ברגע זה על סכום של חצי מיליון ל"י, ואאוצר מתחייב להביא את הענין שוב לפני הוועדה, לאור הנסיון של חודש, ולאור כל הדברים שנבר עליהם מר זבולי. איננו יכולים להגיד מראש מבעוד חודש בתחוך בתקציב הסעד; ועדת הכספים תוכל להחליט על כך. אנו נכונים בדיון מוכן לעזור.

ש. זבולי: אחרי שתחליטו על הכנסה נוספת, יביא שר האוצר את ההוצאה הזאת בחשבון. אני מציע לשנות 100 אלף ל"י בתוך התקציב הרגיל של משרד הסעד.

היו"ר ר. ב. בכור: שמענו מפי האבר שהוא מצפה להכנסות של עוד שני מיליון ל"י ~~ב~~מס-הכנסה, ולשם כך נתנו לו שנגנון נוסף.
עד עכשו הוציאו 90 אלף ל"י. במשך חמשת החדשים הקרובים יוכל המשרד להוציא 50 אלף ל"י לעזרה לילדים, 20 אלף ל"י לתוספת מדריכים, ו-60 אלף ל"י לתוספת הלבשה.

ש. זבולי: אני תומך בהצעת המשרד לאפשר לו להקדיר את הסכומים מסביב למעיף, כי הדברים טרם נתבררו. בעוד חודש תבוא הודעה, מה הספיקו לעשות, ומה דרוש להוסיף.

ז.ש.גבירצבסקי: לפרות זאת יש כבוי לנסף הזה, הרי אם לא תהיה הסכמה כללית על ההוצאה, צריך הדבר לבוא לכנסת. אני מתנה את הסכמתי בהחלטה של ועדת הכספים, שלא ~~ב~~לא ישלחו ילדים בגיל בי"ס, שהוריהם הם דתיים, לטוסדות בלתי דתיים. ועדת הכספים מוסמכת להחליט החלטה כזאת, יותר משהיא מוסמכת

להחליט על הוצאה של חצי מיליון ל"י. אם תהיה החלטה שהיו"ר יודיע בשם הועדה שילדים # דתיים ייטסרו רק למוסדות ולבתים דתיים, אצביע בעד ההוצאה. אחרת, אדרוש להעביר את הענין לכנסת.

ד"ר א. גרנות: כל הענין הזה שסובב עליו מר גביהובסקי אינו נוגע לועדת הכספים. שאלת ההוצאה אינה קשורה בהסכמה כללית, אלא בסמכות כיסוי. אני מציע שכ"כ האוצר יוריעו באיזו צורה הם חושבים לעשות זאת.

ש. דיין: מה מציע האוצר, בקשר לאותם הדברים הנקבעים לכל התקופה ולא רק לשנה אחת. אם נמצא מקום ל-8 אלפים ילדים ל-5 חדשים, יעלה הדבר בסכום של רבע מיליון ל"י. אם יש צורך להכין צריפים, הרי זה אינו ענין לחודש. הסוכנות מריבים לדעת לכמה זמן הם מקבלים את הילדים. אני מסכים להצעתו של מר נפתלי.

י. רוקח: לא אמרתי שועדת המשנה תחליט בקשר לתקציב זה. אלא המשלה היתה צריכה לשמוע את ועדת המשנה לפני כל החלטה בענין. היות והענין דחוף, והיות ויש בתקציב רזרבה כללית של מיליון ל"י, אני מציע לקחת מרזרבה זו חצי מיליון ל"י לטובת זו, כדי שיהיה לנו כיסוי ביניתיים במובן פורמלי.

אני מציע להקציב את הסכום של 110,000 ל"י להלבשה, ולא לחכות. כל מה שסוכנות שובים בותגים ועוזרים, לא יספיק למלא את הצרכים. את סמכי ההשקעות עליהם לאשר מיד; את התקציב השוטף אנו יכולים לקבוע לפי התפתחות הענינים. אני מציע שהועדה תחליט על סכום של עד 750,000 ל"י, ומוסרת את הכסף לביצועם השותף של משרד הכעד ומשרד האוצר. יש להקציב את הסכומים להשקעות קודם כל.

היו"ר ר. בן אשר: אין זה בכוח שועדת הכספים יכולה לקבוע תקציב הוצאות, ולו גם תהיה ההחלטה פה אחד. המשלה צריכה לדאוג לכך שתקבל רוב בכנסת בעד הצעתה, והיא תקבל את האחריות לגבי ההצעה כאן. אין ועדת הכספים רוקחת לעצמה סמכויות לא לה.

הרזרבה של התקציב הכללי משועבדת למטרות אחרות, אולם, האוצר מציע שהכיסוי ~~לתקציב~~ להוצאה זו ייעשה בהכנסה הנוספת, שכל הסקירות על הכנסה הזאת.

מר גביהובסקי מציע שבזמן הטיפול בילדים והעברתם, יישאר רצון ההורים בנוגע לשכון דתי, והילדים הדתיים יוכלו לבקרמות כפהם יוכלו להמשיך לקבל חנוך דתי. מר גביהובסקי מציע קו החלטה הכנסת בקשר לחנוך דתי. אני בעד שמירת רצון ההורים.

ד"ר ש. גרנות: בשירה עקיים כלל בענין זה, צריך לכבוד אותו. הוא עליהם לקבל החלטה שיש לשמור על הכללי

ד"ר ש. טבת: יכנו יכולים לקבל כל החלטה. בשירה עקיים הוק בנוגע לחנוך דתי ושמירת רצון ההורים - הוא קיים. איכנו יכולים להתנות את ההקצבה בקלגרזולה שמר גביהובסקי מציע, שבחינה עקרונית. יכול להיות עבדע של טופות ולא מטים, ולא יהיה הכרח לפעול מהר. איכני מקבל על מצפוני את ההצעה הזה. אני מסכים לכך שאחרי הטובה תיעשה בדיקה ע"י משרד החנוך, והוא יחלק את הילדים לפי הצורך. איכנו יכולים לעבוד בהבאי כזה, בשנה שעברה נהרבת, ובמקומם של אחרון.

צ. הרצפלד: אין אנו יכולים לחזור על ההלטות שהיו פעם. אני מסתפק בדברים שנאמרו כאן.

פ. בפתלי: אם מדברים על תקציב שביצועו בידי משרד הסעד, איננו מכין את פחדו של מר גליהרמסקי.

הילדר. צ. פנקס: אני מקווה שאפשר יהיה להוציא את הסכום לדרך. אם יתברר לי שבעשר שעות מר גליהרמסקי חושש מהם, אם יתברר שמעבירו ילדים, לא בעקב סכנת נפשות, לגנבים או לזרורות כלתי רתיים, בזמן שהוריהם רגילים, לא אהיה קורר בכסות בהצבעתי כאן לטובת התקציב הזה. משרד הסעד יקבל הפתק מן הסוציאל הזה.

ז ל ב ר ש: בדרג של 6 נגד 5 קולות, בהקבלה הצעת שרר האוצר, להקציב לטעד הבטחת הכנסה מאי שילין ל"י, דבוהתה הצעה לאשר את הסכום של 750,000 ל"י שהוצע ע"י ועדת המשנה. לפי הצעת האוצר, נקבע הסכום הבסיסי של מאי שילין ל"י, על מנת שהכנין יהיה ודיין לדיון בועדת הכספים בעוד חודש, וייפכר רק"ה לדעתה, מה הוצא, ומה יש צורך להגדיל את הסכום. נקבע שקבלת הסכום זה לא הוכב בעד ביצוע כל פעולה שאפשר יהיה להוציאה לפועל.

הועדה דחתה את הצעת שר הדקה לשדרין סכום של 110,000 ל"י להלבשה. לפי הצעת האוצר, ביתנה רשות לשרר הסעד להעביר סכומים מסעיף לסעיף, כפי ציירדש.

הועדה קבלה את הצעת שר בפתלי, שכל הוצאה, בהיקף הכולל של הפעולה, על סכום של 750,000 ל"י, לא תתעבב, אם תהיה הסכמה של הוצאה לפועל.

לא בהקבלה הצעת שר ##### גליהרמסקי להתכוה את הילדר התקציב בעטילת דברן הורים אחתיים בקשי להעבות ילדים לבתיב דלכרסרות בלתי רתיים. הועדה קבלה ##### ##### שעטילת הבן, הורים, לפי חוק הבדן הדנה, הוא דבר הטרבן מאליו, ואין להתליט עליו עצית.

הישיבה נגעלה בשעה 18.00.